

[Jørgen Peder Hansen.]

om det ikke skulle være muligt overvejende at henlægge øvelsesflyvninger med jettfly til vore vandområder.

Jeg er ikke uenig med de militære udtalelser, der hævder, at der altid vil hengå nogen tid, inden man har vænnet sig til støj af det heromtalte omfang, men netop af denne grund kan det være berettiget at overveje henlæggelse af øvelsesflyvninger til vore maritime områder i så vidt omfang som gør sig.

Forsvarsminister *Victor Grams* svar (15. juli 1965):

De lyd-fænomener, der har givet anledning til spørgsmålet, stammer fra flyvning med hastigheder lig med eller over lyd-hastigheden.

Med ibrugtagning af den ved årets begyndelse tilgæede nye jager af typen F-104 Starfighter, der i modsætning til tidligere militære fly opererer med hastigheder over lydens, har flyvevåbenets sagkyndige studeret de hermed forbundne støjproblemer, herunder andre brugerlandes erfaringer, i den hensigt at tage videst muligt hensyn til og dermed formindske generne for befolkningen.

Da flyvehøjden har vist sig at være af betydning i forbindelse hermed, fastsattes for nogen tid siden en minimumshøjde for flyvning med hastigheder over lydens. På baggrund af indhøstede erfaringer er denne minimumshøjde senere blevet forøget.

Endvidere er det bestemt, at der ikke i forbindelse med overlydsflyvning må foretages stejle dyk mod jorden.

Det er kun en mindre del af den samlede flyvning med den pågældende jagertype, der finder sted med overlydsfart. Disse overlydsflyvninger kan stort set deles op i to kategorier, nemlig sådanne, hvor piloten alene eller i formation øver selve manøvreringen af flyet med overlydshastighed, og sådanne, hvor det taktiske samarbejde mellem fly og kontrolstationer på jorden øves.

Medens de førstnævnte øvelser ikke er afhængige af bestemte øvelsesområder, må flyenes samarbejdsøvelser med kontrolapparatet nødvendigvis foregå i hver kontrolstations regionale sektor, altså stort set over hele landet.

Man har i Vesterhavet kunnet etablere et øvelsesområde, hvortil er henlagt alle egentlige manøvreringsøvelser samt sådanne samarbejdsøvelser med de vestlige kontrolstationer, som naturligt kan henlægges her til.

Hvad angår de resterende samarbejdsøvelser med østligt placerede kontrolstationer, har sagkyndige undersøgt, om disse øvelser eventuelt kunne afvikles over vand. Man har dog måttet konstatere, at selv relativt store vandområder er for små til sådanne øvelser, hvor flyene tilbagelægger op mod 40 km pr. minut.

Jeg kan fuldt ud erklære mig enig i, at det er af betydning at bevare og udbygge forståelsen for nødvendigheden af øvelsesflyvningerne, og at der ved planlægningen af enhver øvelse må tages vidtgående hensyn for at undgå gener i forhold til befolkningen. Det vil af det forannævnte fremgå, at overlydsflyvninger kun i strengt fornødent omfang foretages over beboede områder, og at det herudover gennem fastsættelse af bl. a. minimumsflyvehøjder er tilstræbt at eliminere de med overlydsflyvningen forbundne problemer.

Jeg må derfor være af den opfattelse, at der på grundlag af de indtil nu høstede erfaringer er gjort, hvad der er muligt for at reducere de med flyvningerne forbundne følgevirkninger. Det vil fremover gennem yderligere indhøstning af egne og udenlandske erfaringer blive tilstræbt at forbedre forholdene, men såfremt der skal gennemføres en effektiv uddannelse i anvendelsen af det komplicerede materiel, anses det ikke for muligt at tilrettelægge de omhandlede flyveøvelser på en sådan måde, at de udelukkende finder sted over vandområder.